

Odprta noč in dan so groba vrata

Pekre pri Limbušu. V visoki starosti 92 let svojega življenja je po kratki boleznj zatisnila svoje oči dne 15. marca t. l. gospa Rozalija Zorko, blaga mamica g. Petra Zorko, posestnika, trgovca in gostilničarja na Pekrah pri Limbušu, previdena s sv. zakramenti za umirajoče. Pokojnica je bila dolga leta posestnica v Zamanjih pri Polenškaku. Ko so jo na stara leta in po smrti skrbnega soproga zapustile moči, je prepustila posestvo svojcem, sama pa se je podala k svojemu ljubljenu sinu Petru v Pekre, kjer je preživljala, lepo oskrbovana, svoja stara leta, dokler je ni zajela blede smrt kot najstarejšo osebo limbuške župnije. Sin Peter, ki jo je otroško ljubil in spoštoval, ji je s pravo otroško ljubeznijo lajšal starostne težave in slajšal zadnje čase nje-nega življenja. Pač lep zgled, kako je treba izpolnjevati četrto božjo zapoved. Veličastno se je vršil ob ogromni udeležbi njen pogreb. Po opravljeni zadušni sv. maši smo jo spremili na njen zadnji zemski dom. Pogreba se je udeležil limbuški občinski odbor, čigar član je tudi o. Zorko, ognjegasno društvo iz Pekar, čigar starosta je g. Zorko, ter ogromna množica limbuških faranov, Mariborčanov, Studenčanov in drugih iz sosednjih župnij. Njej, ki ji je vsedobri nebeški Oče naklonil, da je doživela tako visoko starost, naj tudi podeli večni mir in pokoj! Preostalim naše prisrčno sožalje!

Jarenina. Tudi v Slovenskih goricah razsaja gripa in skoro ni hiše, ki ne bi koga zalezla, in tej zavrtni boleznj je podlegla posestnica gđc. Roza Jamernik, hči znanega posestnika Jamernika v Vukovem dolu. Stara je bila 40 let. Rajno so položili v petek dne 14. marca na jareniškem pokopališču k večnemu počitku in g. kanonik Čížek je opravil zadnje molitve. Na njeni zadnji poti jo je spremlilo veliko prijateljev in znancev od blizu in daleč. Pevski zbor pod vodstvom g. organista Knupleža je v cerkvi in ob odprtem grobu zapel pretres-

ljiva žalostinke. Naj počiva v miru, vsem žalujočim preostalim iskreno sožalje!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Tužno so zapeli zvonovi dne 15. marca in so nam naznanili tužno vest, da je po dolgi in mučni boleznj mirno v Gospodu zaspala v 52. letu svoje starosti dobra žena, blaga mati in skrbna gospodinja, posestnica in mlinarica v Grušovi Rozalija Dimnik. Pogreb blagopokojne se je vršil dne 17. t. m. popoldne ob dveh od hiše žalosti ob ogromni množici ljudstva na pokopališču k Sv. Marjeti ob Pesnici.

Bukovci. Hitimo živeti, hitimo delati, se veseliti, pa tudi umreti. Da nas lahko smrt iznenadi v najlepši dobi našega življenja, na to malo mislimo, a vendar se vse to dogaja zadnji čas v naši sredini. V globoki tugi in žalosti smo izročili materi zemlji prvo: L. Kristovič, katera je postala žrtev materinstva. Bila je stara komaj 26 let; pridna ter skrbna gospodinja. Drugi, zdaj večni sosed Kristovičeve je Fr. Hrvat; podlegel je kratki in mučni boleznj, star komaj 44 let. Kdo ni poznal Becovega Franca? Nikdar ni nikomur storil nič hudega, pač pa so grenili drugi njegove ure. Bil je prijatelj nedolžnega veselja in dobričina, ki ga bo pogrešal marsikdo. Bog boji obema usmiljen in dober plačnik!

Polenšak pri Ptuj. V boljše življenje, kakor ga je imela na tej zemlji, je odšla Bratuša Marja, viničarka na Polenškaku. V starosti 50 let ji je pretrgala nit življenja huda pljučnica. Zapušča žalujočega moža invalida ter doraščajočo hčer in sina. Pokoj njeni duši, ostalim naše sožalje!

Kraljevci, Sv. Jurij ob Ščavnici. Mlado cvetko, staro komaj 16 let, vrljo Marjino družbenico, nam je ugrabila kruta smrt. Pred letom ini je dobila špansko bolezen, pri kateri se je tako močno prehladila, da se je je polastila neusmiljena jetika. Iskali so njeni starši pri večjih zdravnikih pomoči, a ni je bilo od nikoder. Vedno je pravila, da bo v času sv. mi-

sijona šla sama k sv. maši, posebno takrat, ko bodo dekleta imela svojo pobožnost, če ne bo šlo drugače, pa jo bodo atek peljali. Bila je vedno veselega in šaljivega značaja. Zato je z junaško potrpežljivostjo in brez godranjanja prenašala svoje bolečine. V pondeljek je bila sprevidena s sv. zakramenti, v torek po noči pa je mirno v Gospodu zaspala. Pogreb je bil v soboto dne 9. t. m., ob obilni udeležbi ljudstva in belo oblečenih deklic; tudi narava se je oblekla v belo oblačilo. Sprevod je vodil domači gospod župnik ob asistenci g. kaplana. Pri odprtem grobu je spregovoril g. župnik prisrčne in tolažilne besede. Nato so ji dekleta zapela slovo, da ni ostalo suho nobeno oko. Očetu, materi, bratu in sestri naše sožalje!

Svetinje pri Ormožu. Umri je naročnik našega »Slovenskega gospodarja« Ludvik Slavinec, dober družinski oče, kmet v Mihalovcih, ki je še prvo nedeljo v mesecu marcu prejel svete zakramente v farni cerkvi. V pondeljek zjutraj ga je že zadejala kap in po enem in pol dnevu je izdihnil svojo blago dušo. V petek dne 8. marca se je pokazalo vkljub hudemu mrazu, kako je bil rajni priljubljen pri vseh. Ob pol desetih je g. župnik Franc Bratušek v spremstvu g. župnika Polaka od Sv. Miklavža blagoslovil truplo pokojnika. Cerkevni pevski zbor mu je zapel na domu ginljivo žalostnko. Zatem je krenil v dolgi vrsti sprevod v cerkev, kjer je daroval sv. mašo za pokojnega domači gospod župnik. Ginljivo in nad vse hvalevredno za svetinjsko župnijo je bilo videti, kako so pogrebci in rodbina prejeli sv. obhajilo za dušo pokojnega. Ob odprtem grobu mu je cerkveni pevski zbor s petjem zapel žalostnko. Počivaj v miru in nebeška uč naj ti svetil! Zalujochi ženi in otrokom naše iskreno sožalje!

Grče v Savinjski dolini. V petek zvečer dne 8. marca proti polnoči je odšel v večnost naš bogoslovec III. letnika Štefan Vošnjak. V pondeljek so prišli iz Maribora njegovi tovariši bogoslovci s svojim ravnateljem, stolnim de-

Slovesnosti ob priliki poudarje.

V Egiptu so slavili vsako leto čuden praznik. Kako hitro je bilo videti na glavni egipčanski reki Nilu, da narašča, so zadelali vhod v kanal pri Kairi, po katerem je napeljana voda za namakanje celega gornjega Egipta. Ko je bil dogotovljen zatvorni jez, ga niso smeli poprej predreti, dokler ni doseglja voda v Nilu gotove višine. Nato so proslavili dan predora jeza z največjimi slovesnostmi. Slovesnosti se je udeležil celo turški pašah s svojim spremstvom. Ob kanalu so postavili številna šotore, pod katerimi so se nastanili imenitniki. Judje in Kopti so morali

poznajo po spodnjih krajih. Mladi Lapuh naprej in mi drugi za njim! Zmaga bo nasa, gosposka bo morala odnehati in mi bomo zopet gospodarji na svoji zemlji!

Odstavljeni sromeljski župan je oklical Vinka za organizatorja upornega kmečkega gibanja, ki je bilo čisto upravičeno in usmerjeno proti brezglavi brezsrčnosti gosposke.

Vinko je postal že tretjič v svojem življenju vodja ljudskih puntarjev, ne da bi se bil potegoval za to moč. Pripusti ljudje so nekako sami občutili in nek notranji glas jim je govoril, kdo izmed njih je najsposobnejši ter najpogumnejši, da jim pomaga do pravic na lastni grudi.

Lapuhov Vinko se ni otresal obče priljubljenosti kot vodja rakarjev, ni se strašil graničarjev v tajnem dostojanstvu glavarja tobakarjev, nikakor ni mogel prezreti glasne ljudske volje, ko ga je zahtevala za prvobojevnika proti teptačem ljudske lastnine.

Ni nikoli občutil v svojem srcu ljubezni do očeta! A očitni uboj roditelja s strani oblasti je silil tudi njegga na maščevanje zoper nečuvno nasilje, katero grozi s prerano smrtjo še božnjaj kolikerim drugim kmečkim očetom!

Rojstna župnija Sromlje je postavila Vinka Lapuha na čelo upora. Pobuna je usmerila oblastno postopanje v povsem drugo smer!

Vinogradniški puntarji so prisilili merodajna mesta, da treba kmetu pomagati in ne ga samo tlačiti, dražiti in mu uničevati s sekiro in strupenimi plini njegov zadnji up.

Nikdo se ni prav zavedal, kdaj in kako je imel Lapuhov Vinko celotne spodnje kraje za seboj. Ni bilo treba mnogo prigovarjati ali dražiti ljudsko nevoljo, zato so skrbele v obilni meri razkuževalne komisije. Kmetom je bilo treba samo dopovedati, da en sam ali dva ne moreta nič opraviti, pač pa se bodo vsi skupaj zopet dokopali do pravic, da bo odločeval kmet sam, kaj se naj godi v njegovem vinogradu. In ravno zavesti do moči v skupnosti ni znal nikdo tako vzbujati, kakor Lapuhov Vinko. Kmalu so se pokazali sadovi njegove organizacije na raznih koncih in krajih.

Ni preteklo niti 14 dni po smrti njegovega očeta, že je morala pobegniti razkuževalna komisija pred razljutenimi kmeti iz Orešja v župniji Bizeljsko. Puntarji so se postavili usivcem po robu s koli ter tre-

kanom g. dr. Cukalo, ki je opravil cerkvene obrede, in so ga od doma spremljali na zadnji poti. Takega sprevoda še v Grižah ni bilo. V cerkvi se je gospod dekan in ravnatelj bogoslovja poslovil od rajnega Štefana, ki ga je Večni prej poklical k sebi, preden je stopil pred Njegov oltar. Nato je bila asistirana črna sv. maša. Bogoslovski pevski zbor, pri katerem je Stefan tako rad prepeval, mu je pel zadnje pesmi v slovo. Pri cerkvi počiva, njegova duša pa pokoj uživa pri Vsemogočnem, ki naj tolaži žalostne starše in sestrí.

Podsreda. Pri nas smo pokopali ob spremstvu treh duhovnikov in ob ogromni udeležbi domačinov daleč znano ter obče priljubljeno in spoštovano gospo Ano Škerbec, bivšo posestnico na Pokleku. Rajna je bila najboljša mati 11 otrokom. In ravno kot mater jo je usoda prebridko preizkušala. Njen sin Janko je ponesrečil kot novomašnik z vozom in je

podlegel poškodbi. Od ostalih otrok so preživeli drago mater sin Edmund, ki vzorno gospodarji na domu, hčerke Pepca, Marica in Tinka, ki so vse dobro poročene. Gospa Škerbec je bila znana pod nazivom »duhovniška mamica«. Prava slovenska mati trpinka, uživaj večno plačilo, katerega si si zaslužila!

Planina pri Sevnici. Pri nas je umrl posestnik in pekovski mojster tržan Franc Sluga. Bil je dober človek, skrben gospodar, 30 let član gasilnega društva, nazadnje izvoljen častni članom in globoko veren katoličan. Bolehal je dolgo, rak na jetrih mu je uničeval življenje. Na pokopališču smo ga spremljali v snegu in burji. Izredno velika udeležba je pričala, kako vsestransko je bil priljubljen. Poslovilne besede mu je govoril domači gospod župnik. Zapušča 37letno vdovo in štiri otročiče. Najstarejši je star 12 let, najmlajši pa 5 let. Naj v miru počival

šmentane krize ne bilo, pa je je čimdalje več, kakor kakšne nalezljive bolezni. Sprašujemo se v skrbeh, kaj bo, če ji zdravniki, ki se trudijo okoli nje, ne bodo prišli v okom. Pravijo, da je upanja zelo malo. Drugače smo še kljub vsem stiskam bolj vesele narave, čeravno nam gre včasih tudi na jok, kadar namreč ogledujemo razne dražbene oklice na občinski deski.

Bukovci pri Ptuj. Nahajamo se v mesecu marcu. Prestali smo, slabo oblečeni, hvalabogu ne prehujo zimo, narava se prebuja. Mi pa pravimo: merc je pes, april pa ves; maja pol, te če kaj bo! Na konec te prerokbe so posebno radovedni »jančarji« bívše JNS.

Polenšak pri Ptuj. Med drugimi, ki smo že njihova imena ovekovečili v »Slovenskem gospodarju«, so si še obljubili zakonsko zvestobo: Visenjak Martin, posestnik in vdovec iz Strmca, in Trunk Lizika iz Preroda. Bog daj sreče! Kukovec Franc, posestniški sin na Zasadih, je kar mahnil par korakov preko ceste k sosedovim in rekel Brenholčevi materi: tukaj bova zdaj gospodarila, midva z vašo dobro hčerko Mičko. Priden mladenič Muhlič Ivan, čevljar v Lasigovski grabi, si je zaželel čistejšega zraka in jo je mahnil k Sv. Lenartu, kjer je poročil mladenko Canjko Matildo, in s katero zadovoljno gospodarji na razglednem hribčku na Bresnici. Dober in delaven fant Sirc Ivan iz Polenec si je pripeljal mlado nevesto Šulak Ottiljo iz Rucmanec, Sv. Tomaža fare. Še en par je bil pri nas poročen, ki pa noče biti imenovan, le toliko radovednežem lahko zaupamo, da je bil ženin iz Lancove vasi, nekje onkraj reke Drave. Vsem tem mladim, brhkim parom naj rosi nebo obilo sreče in blagoslova! — Pretekli teden zvečer sta dva neznanca na cesti pri Sv. Lenartu napadla bivšega župana, sedanjega upravnika bivše občine Polenci, Erlih Franca, ko se je vračal mirno in brezskrbno, ga precej pretepla in nagnala proti Prerodu, kjer sedaj stanuje. Opraskan in potoččen po glavi, je Erlih poiskal pomoč v ptujski bolnici. Kljub takojšnji in nemurni pomoči od strani župana Joško Laha, oblasti, ki so tudi takoj stopile v akcijo, niso še dosedaj mogle izslediti zločincev.

Razkrižje pri Ljutomeru. Pri nas je bil pust precej živahen. Na pustno nedeljo smo imeli v zavodu sv. Ivana priliko se nasmejati čez

Sv. Anton na Pohorju. Volk nam je šel skozi faro. Tukaj na Pohorju kriza še hujše pritiska ko drugod.

St. Peter pri Mariboru. Preteklo nedeljo se je vršil sklep šestega gospodnjško-kmetijskega tečaja, združenega z razstavo, ki ga vodijo tukajšnje šolske sestre. Tečaj je obiskovalo 13 gojenk. Iz teh tečajev je izšlo že nad 75 bodočih gospodinj. Gojenke so ob sklepu pokazale, koliko znanja so si pridobile v tem kratkem času ter potrdile, da so res pazljivo in marljivo se učile in sledile vsestranskemu pouku. Hvala gre tudi šolskim sestram, zlasti še voditeljici tečajev s. Gabrieli, ki polagajo mnogo truda in ljubezni pri vzgoji bodočih slov. gospodinj. Sklepne slovesnosti so se udeležili med drugimi tudi sreznki šolski nadzornik g. Tomažič, ki se je zelo pohvalno izjavil o lepo dovršenem tečaju ter izrekel zahvalo šolskim sestram za njihovo vzgojno delo za šoli odraslo mladino; dalje zdravnik g. dr. Pihlar, ki je gojenke poučeval v zdravstvu, domači župnik in še drugi povabljeni gostje.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Zaščitniku naših

družin sv. Jožefu radi izkazujemo čast. Samo nekje so mislili s plesom obhajati ta praznik in se je zbrala gotova mladina, da se je plesalo celo noč v beli dan. Ali je ples in fuckanje prikladno za postni čas?!

Sv. Jakob v Slov. goricah. V predpustnem času ja bilo v naši župniji obilo kandidatov, pa ne za parlament, marveč za zakonski stan. Nekaj ee jih je tudi poročilo. — Že štiri mesece smo moledevali pri merodajnih krogih, da bi se zopet odprla naša knjižnica. Vsi poskusi so bili odločno zavrnjeni. V tem oziru bi lahko občinske uprave pomagale, pa jim manjka za to smisla. — Smolo smo imeli z volilnimi reklamacijami. Prvič smo zadostili predpisanemu roku in po nasvetu »Slovenskega gospodarja«, pa smo bili zavrnjeni. Ko smo zadostili zahtevanemu pogoju, pa smo bili drugič zavrnjeni, češ, da je rok potekel. In vseh 71 reklamantov zgubi svojo volilno pravico in mi hočeš nočeš ostanemo pri prihodnjih volitvah abstinentje!

Zgornja Polskava. Morda že veste, da je postala naša Zgornja Polskava že lansko leto bolj ponosna in slavna, ker je namreč sedaj središče, to je sedež novo združene občine Polskava. Naši spodnji sosede so nam to malo zamerili. Toda sčasoma se bomo že pobotali, tako da bo na obe strani prav, samo da bi te

bežnicami. Razkuževalci so morali vzeti pot pod noge in so bežali na vso sapo iz Orešja na Bizeljško. Vladni komisar, ki je vodil oreško komisijo, je zgubil na begu pečenege piščanca, katerega mu je bila dala na pot krčmarica, pri kateri je bil na hrani.

Josip Mešiček, nadučitelj v pokoju in posestnik v Krčevini pri Mariboru, je bil očividec majhnega nastopa tedanjega puntarskega gibanja. V »Naših goricah« iz leta 1928 piše omenjeni sledeče: »Bilo je meseca septembra, v času veselih šolskih počitnic, ko pride k meni na poset moj dragi, sedaj že pokojni tovariš Jože Cizel, poznejši profesor na ženskem učiteljsku v Gorici. Bival sem takrat v Pišecah, dasi sem bil že imenovan za Brežice. Ostal je pri meni en dan in dogovorila sva se, da ga drugi dan spremim na njegov rojstni dom v vasi Zlogonsko, sedaj Vrhje ob Sotli, v občini Kapele pri Brežicah. Ko sva naslednjega dne korakala preko pišečkih gričev in prišla iz vinskih goric v majhen gozdič, sva zagledala na potu pred seboj moža, ki je bil kal z motiko po tleh. Nisva še bila pri njem, ko stopi iz goščave drug mož s krampežnico na rami in hkrati z druge strani še tretji z gorjačo v roki. Zdelo se je nama takoj, da ti možje nič

dobrega ne nameravajo. Eden izmed njih pa je mene brž spoznal in je drugima dvema zašepetal: »Ta dva nista prava.« Drugi dan smo zvedeli, da so v taistem kraju prepodili komisijo, ki je hotela razkuževati vinograde. In taki izgredi proti vladnim organom so se potem še ponavljali.«

Večkrat se je zbralo na mestu, kamor so bili namenjeni razkuževalci, po par sto kmetov. Vsak je imel nekaj trdega v rokah. V takih slučajih jo je komisija popihala med posmehom in krhkimi psovki.

Vrhovnim komisarjem je postalo jasno pri tolikanj pogostih pojavih nasilnega odpora, da puntarje nekdo organizira, jim daje smernice in jih razpošilja v močnih skupinah, ki preprečujejo razkuževalne posle.

Kakor že omenjeno, so člani ušivih komisij za taiste čase zaslužili sijajno. Ravno radi mastnega zasluzka se skraja niso toliko zmenili za punt v bojazni, da bi jih ne zamenjali ali sploh ukinili. Šele tedaj, ko je bilo onemogočeno vsako nadaljevanje razkuževanja, je razposlalo glavarstvo orožniške patrolje, da doženejo, kdo hujska na odpor in kdo je kolovodja očitne vstaje.

(Dalje sledi.)

jez predreti, nakar so pometali brezštevilni navzoči v pred jezom nabrano vodo: orehe, melone in vse mogoče predmeta. Paša je pogнал v vodo nekaj rumenih zlatnikov. Predor jeza je bil spremljan od razsvetljave, priprosti ljudje so plesali, tulili in izražali veselje, da bo poplava Nila zapustila zemlji rodovitnost ter bogato žetev.

Poraba bučk (šivank) v Združenih državah Severne Amerike.

Vsako leto izdelajo v Ameriki 10 do 15 milijard bučk. Na vsakega Amerikanca odpade na leto v Združenih državah Severne Amerike 100 do 150 komadov te igle.